

COLLECTION OF SCIENTIFIC PAPERS

ISSUE
№45

3RD INTERNATIONAL SCIENTIFIC
AND PRACTICAL CONFERENCE

**INNOVATIVE
APPROACHES
IN MODERN SCIENCE
AND TECHNOLOGY**

NOVEMBER 12-14, 2025
LISBON, PORTUGAL

INTERNATIONAL SCIENTIFIC UNITY

3rd International Scientific and Practical Conference
**«Innovative Approaches in Modern Science
and Technology»**

Collection of Scientific Papers

November 12-14, 2025
Lisbon, Portugal

UDC 001(08)

Innovative Approaches in Modern Science and Technology: Collection of Scientific Papers with Proceedings of the 3rd International Scientific and Practical Conference. International Scientific Unity. November 12-14, 2025. Lisbon, Portugal. 648 p.

ISBN 979-8-89704-983-7 (series)
DOI 10.70286/ISU-12.11.2025

The conference is included in the Academic Research Index ReserchBib International catalog of scientific conferences.

The collection of scientific papers presents the materials of the participants of the 3rd International Scientific and Practical Conference "Innovative Approaches in Modern Science and Technology" (November 12-14, 2025. Lisbon, Portugal).

The materials of the collection are presented in the author's edition and printed in the original language. The authors of the published materials bear full responsibility for the authenticity of the given facts, proper names, geographical names, quotations, economic and statistical data, industry terminology, and other information.

The materials of the conference are publicly available under the terms of the CC BY-NC 4.0 International license.

ISBN 979-8-89704-983-7 (series)

© Participants of the conference, 2025

© Collection of Scientific Papers "International Scientific Unity", 2025
Official site: <https://isu-conference.com/>

Tupchenko V. INNOVATIVE APPROACHES TO TEACHING FOREIGN LANGUAGE FOR PROFESSIONAL PURPOSES.....	446
Kurbal-Hranovska O.O. SPECIFICS OF OFFICIAL DISCOURSE TEXTS TRANSLATION (LEXICAL, GRAMMATICAL AND STYLISTIC FEATURES).....	448
Степанюк А., Погосян М. ФОРМУВАННЯ НАСКРІЗНИХ УМІНЬ СТАРШОКЛАСНИКІВ ЯК ПРІОРИТЕТНИЙ НАПРЯМОК МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ...	450
Сенишин Р. ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ- ЛОГОПЕДІВ ДО КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИВАЛЬНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ ІЗ ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ.....	455
Чайковська Г.Б., Пізюта Н. МЕТОДИКА DIR/FLOORTIME ЯК СУЧАСНИЙ ПІДХІД ДО РОЗВИТКУ КОМУНІКАЦІЇ ДІТЕЙ З РОЗЛАДАМИ АУТИЧНОГО СПЕКТРА.....	459
Zabuzhanska I., Grysiuk M. INNOVATIVE APPROACHES IN FORMING ENGLISH GRAMMAR COMPETENCE OF SENIOR GRADE STUDENTS BASED ON FOREIGN LANGUAGE FAIRY TALES.....	463
Pashayeva N.Sh. THE IMPORTANCE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN ENSURING PERSONALIZED LEARNING IN THE EDUCATIONAL PROCESS.....	465
Доїжак Ю., Мельничук Т. ОСНОВНІ ТРУДНОЩІ ТА ВИКЛИКИ ПРИ ЗАСТОСУВАННІ ПРОЄКТНОГО НАВЧАННЯ.....	468
Маценко Л.М., Шумник М.В. НАСТАВНИЦТВО В СИСТЕМІ ВИХОВНОЇ РОБОТИ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ІСТОРІЯ, СУЧАСНІСТЬ, ПЕРСПЕКТИВИ.....	473
Іовхімчук Н.В., Залевський Р.М. МЕТАКОГНІТИВНИЙ РОЗВИТОК ЧЕРЕЗ ХУДОЖНІЙ ТЕКСТ: ФОРМУВАННЯ РЕФЛЕКСИВНИХ ЗДІБНОСТЕЙ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	477

МЕТОДИКА DIR/FLOORTIME ЯК СУЧАСНИЙ ПІДХІД ДО РОЗВИТКУ КОМУНІКАЦІЇ ДІТЕЙ З РОЗЛАДАМИ АУТИЧНОГО СПЕКТРА

Чайковська Ганна Богданівна

кандидат біологічних наук, доцент

Піжюта Наталія

здобувачка вищої освіти магістерського рівня

ОП «Інклюзивна освіта»

Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка, Україна

Вступ. Проблема розвитку комунікативної сфери у дітей з розладами аутистичного спектра (РАС) є однією з центральних у сучасній корекційній педагогіці, адже саме комунікація визначає здатність дитини до соціальної взаємодії, пізнання світу й формування емоційно-ціннісних зв'язків. Сучасна освітня практика дедалі більше орієнтується на гуманістичні принципи, що враховують унікальність кожної дитини, її емоційні, сенсорні та когнітивні потреби.

Одним із найбільш ефективних підходів, який поєднує розвиток комунікативної та емоційної сфер, є методика DIR/Floortime, розроблена американським психіатром С. Грінспеном. Її концептуальна основа спирається на ідею цілісного розвитку дитини через гру, емоційний контакт і побудову партнерських стосунків між дитиною, батьками та фахівцем. Методика розглядається як сімейно-орієнтована, адже активна участь батьків забезпечує сталість терапевтичного впливу й формує позитивний емоційно-комунікативний фон.

Мета статті – теоретично обґрунтувати сутність, принципи та педагогічний потенціал методики DIR/Floortime як сучасного підходу до розвитку комунікативних навичок у дітей з РАС.

Вітчизняні науковці (Т. Скрипник, Д. Шульженко, В. Тарасун, Н. Базима та ін.) розглядають комунікацію як багаторівневий феномен, що формується під впливом індивідуально-психологічних характеристик дитини, родинного середовища й педагогічного супроводу. Як зазначає В. Тарасун, ефективність формування комунікативних навичок у дітей з РАС значною мірою залежить від урахування емоційних станів, сенсорних особливостей і темпу розвитку кожної дитини [4]. Однією з ключових умов успішної корекційної роботи є залучення родини, адже саме спільна діяльність у системі «дитина – сім'я – педагог» створює передумови для емоційного контакту та поступового становлення комунікативної поведінки.

Методика DIR/Floortime є комплексною моделлю, спрямованою на підтримку розвитку дітей із РАС та іншими порушеннями психічного розвитку. Її основою є тріада компонентів: розвитковий (Developmental), індивідуально-

диференційований (Individual-differences) та взаємозв'язковий (Relationship-based) аспекти. Вона охоплює емоційно-функціональні здібності розвитку, урахування індивідуальних сенсорних відмінностей і побудову значущих міжособистісних стосунків [3].

Центральним інструментом виступає техніка Floortime – гра на рівні дитини, що відбувається у безпечному, емоційно прийнятному середовищі. Під час такої взаємодії дитина поступово просувається від базових форм емоційного контакту до складних когнітивних і соціальних умінь. Floortime є не лише методикою, а й філософією взаємодії, що формує у фахівців і батьків ціннісну установку на партнерство, емпатію та прийняття дитини [6].

Основна ідея підходу полягає у поєднанні двох принципів: слідування за дитиною, тобто прийняття її інтересів і способу пізнання світу, та залучення дитини до взаємодії, що стимулює розвиток комунікації, мислення й емоційної регуляції [2].

Модель DIR/Floortime охоплює шість основних функціонально-емоційних здібностей розвитку, а саме: саморегуляцію та інтерес до світу, взаємодію та емоційний контакт, двосторонню цілеспрямовану комунікацію, складну комунікацію та спільне вирішення соціальних завдань, формування символів і створення емоційних ідей, логічне мислення та побудову зв'язків між ідеями; у подальшому розвитку додаються вищі рівні, що включають багатопричинне, диференційоване й абстрактне мислення, самосвідомість і орієнтацію на внутрішні моральні стандарти [1].

Згідно з концепцією С. Грінспена, модель DIR/Floortime передбачає послідовне проходження низки етапів, спрямованих на розвиток здатності дитини встановлювати контакт, підтримувати діалогічну взаємодію та формувати емоційно насичені комунікативні зв'язки. Основні стадії охоплюють формування спільної уваги, встановлення міжособистісних зв'язків, розвиток цілеспрямованої комунікації, взаємодії, спрямованої на розв'язання проблем, а також розвиток творчого й логічного мислення [5]. Для кожного з цих рівнів розроблено систему стратегій, що ґрунтується на природному інтересі дитини та поступово стимулює її до активної участі у спільній діяльності.

Перший рівень, що передбачає спільну увагу, розвивається через ігрові ситуації, у яких дитина орієнтується на дії дорослого, щоб досягти бажаної мети. Такі вправи допомагають усвідомити присутність іншого як окремої особистості, знизити тривожність дитини та формують первинні навички залучення у взаємодію та ініціюють розвиток цілеспрямованої поведінки. Навіть елементарні ігрові епізоди в методиці DIR/Floortime мають глибоке корекційно-розвивальне значення, адже закладають основу для формування комунікативних і соціально-емоційних компетентностей дитини з РАС [2].

На цьому рівні фахівець здійснює цілеспрямоване спостереження за поведінковими та сенсорними реакціями дитини: особливостями рухів, зорової фіксації, слухового сприймання, тактильних відчуттів тощо. Такий підхід дозволяє визначити, які стимули (звукові, зорові чи дотикові) викликають у

дитини інтерес або тривогу, а також які форми взаємодії сприяють її розслабленню й залученню до контакту.

Визначення індивідуальних сенсорних та емоційних особливостей є важливою умовою побудови ефективної взаємодії. Завдання фахівця полягає у створенні безпечного, передбачуваного й емоційно комфортного середовища, у якому дитина відчуває підтримку, прийняття та готовність дорослого до спільного дослідження світу. Формування довірливого емоційного зв'язку, за твердженням С. Грінспена та С. Відер, є фундаментом для подальшого розвитку комунікативних і соціально-емоційних навичок дитини [1].

Другий етап методики DIR/Floortime передбачає пробудження інтересу та формування внутрішньої мотивації дитини до встановлення міжособистісних стосунків. На цьому рівні фахівець орієнтується на індивідуальний ритм і емоційний стан дитини, організовуючи взаємодію у періоди її спокою та відкритості до контакту. Важливо наслідувати інтереси дитини. Дорослий не нав'язує власну ініціативу, а входить у гру з дитиною, приймаючи її правила й динаміку. Це може проявлятися у повторенні звуків, міміки, рухів або дій, які викликають у дитини позитивний емоційний відгук. Замість того, щоб змагатися з іграшками чи предметами за увагу дитини, дорослий стає активним учасником її ігрового простору, підтримуючи ініціативу малюка. Коли формується почуття довіри, вводяться ігрові виклики (челенджі), що стимулюють дитину розширювати межі звичної взаємодії. Це можуть бути зміни правил гри, нові сенсорні або соціальні стимули, які спонукають дитину до прояву ініціативи, емоційної гнучкості та здатності адаптуватися до нових умов. Такий підхід сприяє розвитку базових соціальних навичок, когнітивної гнучкості та емоційної регуляції – основи подальшого комунікативного зростання [1].

Третій етап реалізації методики DIR/Floortime передбачає формування та підтримання послідовних «кіл комунікації», які лежать в основі розвитку емоційної взаємодії та соціальної залученості. На цьому етапі комунікація набуває цілеспрямованого характеру. Фахівець або батьки мають демонструвати відкритість, емоційну теплоту та позитивний настрій, що забезпечує довірливу атмосферу взаємодії. Під час спільної діяльності дорослий виступає активним партнером, який підтримує й стимулює комунікативну ініціативу дитини. Показниками ефективності є емоційні реакції дитини: виразна міміка, маніпуляції голосом, зосереджений погляд, прояв інтересу та задоволення від спільної діяльності, що свідчить про встановлення емоційного контакту та зростання комунікативної активності.

Четвертий етап методики DIR/Floortime полягає у спільному розв'язанні проблемних ситуацій і розвитку символічної гри. Основна увага приділяється стимулюванню дитини до активної участі через створення ситуацій, які потребують пошуку рішень. Дорослий, ініціюючи завдання (наприклад: «машинка не їде – що можна зробити?»), спонукає дитину до прояву ініціативи, формування причинно-наслідкових зв'язків і розвитку комунікативної активності. Ігрові ситуації з елементами перешкод чи труднощів допомагають утримати інтерес дитини та формують гнучкі поведінкові стратегії [1].

П'ятий етап методики DIR/Floortime спрямований на розвиток емоційного мислення та формування понять. Завданням фахівця або батьків є створення умов, у яких дитина з РАС виявляє зацікавленість у висловленні власних потреб, бажань і намірів. Доцільно організовувати ситуації, що спонукають до використання мовлення як засобу комунікації, а також підтримувати перенесення сформованих понять із символічних ігор у реальні життєві контексти [1].

Ефективність цього етапу забезпечується дотриманням послідовності «слово – дія – емоція», коли кожне висловлювання дорослого супроводжується відповідною емоційною реакцією та конкретними діями. Це сприяє формуванню цілісного емоційно-смыслового досвіду. Доцільним є використання різних форм представлення вербальних, візуальних, символічних або просторових понять, що активізує різні сенсорні канали сприймання й поглиблює засвоєння знань [1].

Шостий етап методики DIR/Floortime спрямований на розвиток логічного мислення та інтеграцію здобутих навичок у повсякденне життя дитини. На цьому рівні важливо стимулювати здатність дитини до логічного узгодження дій, висловлювань та ідей у процесі взаємодії. Робота проводиться як у контексті символічних ігор, так і під час реального спілкування, коли дорослий заохочує дитину не лише реагувати на висловлювання, а й самостійно ініціювати нові комунікативні цикли, розширюючи зміст спілкування. Такий підхід сприяє розвитку когнітивної гнучкості, послідовності мислення та здатності встановлювати причинно-наслідкові зв'язки. Поступове ускладнення взаємодії забезпечує інтеграцію нових комунікативних і пізнавальних навичок у щоденне життя дитини. Завдяки цьому методика DIR/Floortime набуває практичної спрямованості й максимально наближається до реальних життєвих умов дитини.

Висновок. Узагальнюючи результати теоретичного аналізу можна стверджувати, що цей підхід є ефективною моделлю розвитку комунікативних, емоційних та когнітивних умінь у дітей з РАС. Його особливість полягає в інтеграції терапевтичних принципів у природне середовище дитини, що забезпечує сталість, автентичність та інтенсивність комунікативних практик. Визначальним чинником результативності є активна участь батьків, які підтримують безперервність взаємодії та сприяють формуванню сприятливого емоційного клімату для розвитку соціальних і комунікативних навичок.

Ефективність методики DIR/Floortime зумовлена її поетапною структурою, яка забезпечує поступовий перехід від базових форм емоційної взаємодії до розвитку складніших когнітивних і соціальних функцій. На початкових рівнях увага зосереджується на формуванні спільної уваги, емоційного контакту та мотивації до комунікації. Використання «кіл комунікації» стимулює діалогічну активність, підтримує стійкість емоційного зв'язку та формує здатність дитини до послідовної взаємодії. Наступні рівні спрямовані на розвиток символічної гри, ініціативності та навичок спільного розв'язання проблемних ситуацій, що сприяє становленню гнучкого мислення, уяви та соціальної компетентності. Завершальні етапи передбачають формування логічного, емоційно диференційованого мислення, самосвідомості та інтеграцію набутих умінь у

повсякденну поведінку, що забезпечує узгодженість між терапевтичними впливами та реальними життєвими ситуаціями дитини.

Таким чином, методика DIR/Floortime є комплексним, інтегративним підходом, який сприяє гармонійному становленню особистості дитини з РАС, розвитку її емоційної стабільності, пізнавальних процесів і підвищенню рівня соціальної адаптації у природному середовищі життєдіяльності.

Список використаних джерел

1. Грінспен С., Відер С. На ти з аутизмом: використання методики Floortime для розвитку стосунків, спілкування та мислення. Київ: Центр учбової літератури, 2023. 597 с.
2. Greenspan S. I., DeGangi G., & Wieder S. The Functional Emotional Assessment Scale (FEAS) for Infancy and Early Childhood: Clinical & Research Applications. Bethesda, MD: ICDL. 2001. URL : <https://www.icdl.com>
3. Климус Т. М., Герус О. І., Козак М. Я. Методика Floortime у роботі педагога з дітьми із особливими освітніми потребами. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. 2020. Вип. 78. С. 96–101.
4. В. Тарасун. Психолого-педагогічна допомога дітям переддошкільного віку з особливостями в розвитку: напрями реалізації. Монографія. – К.: Видавництво Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, 2012 – 412с
5. Флортайм Україна. (б.р.). Шість етапів розвитку за методикою DIR/Floortime. URL: <https://www.floortime.org.ua/articles/six-stages>
6. Якуба Л. С. Використання DIR/Floortime в корекційній роботі з формування навичок діалогу у дошкільників з інтелектуальними порушеннями. Inclusion and Diversity. 2024. № 4. С. 36–40.

INNOVATIVE APPROACHES IN FORMING ENGLISH GRAMMAR COMPETENCE OF SENIOR GRADE STUDENTS BASED ON FOREIGN LANGUAGE FAIRY TALES

Zabuzhanska Inna

Candidate of Philology, Senior Lecturer

Grysiuk Maryna

Master's student

Department of English Language and Teaching Methods

Vinnitsia State Pedagogical University

named after M. Kotsiubynskyi, Ukraine

In the context of modern science and technology, innovative approaches are being actively implemented in the educational process. Education in the 21st century is aimed at developing critical thinking, creativity, and digital literacy. The study of foreign